

“ ”

Komunitateak birsortzean datza gakoa, indibidualismoa baztertzean

Alaitz Ajuriagerra

Azken krisia. Gure garaia! lelopean iragan berri diren Euskal Herriko lehen Ekotopaketak bukatu berri direla, antolatzaileen artean egondako Alaitz Ajuriagerrarekin hitz egin du ARGIAk, besteak beste, Euskal Herriko mugimendu ekologista eraldatzaile eta eraginkor bat sortzeko erronkari hurbilagotik so egiteko. Bertakoa mundu mailan kokatuz, borroka ekologista ikuspegi dekolonialetik eramateko garrantziaz ere aritu gara.

 JENOFA BERHOKOIRIGOIN

Ekotopaketak bukatu berri, nola zarete? Pozik seguruenik, ikusirik jaso duen harrera.

Oso pozik. Genituen espektatibak gainditu ditugu. Gure behin-behineko balorazioa oso positiboa da. Kuantitatiboki (jende asko) eta kualitatiboki (jende gaztea eta emakumeak, energia eta parte-hartze handia, eztabaida biziak eta anitzak, ikuspegi eraikitzailea...) arrakastatsuak izan dira Ekotopaketak.

Hiru egun horiei begiratu eta zer azpimarratuko zenuke?

Aurreko galderari erantzundakoaz gain, giro ona, ilusioa eta aurrera egiteko jasotako indarra azpimarratuzko nituzke.

Pertsonalki, ideia edo gogoeta batek bereziki aberastu zaitu? Bazabiltza markatu zaituen hausnarketa edo irakurketa bat gogoan?

Plazera izan zen niretzat ekofeminismoaren mahai-ingurua moderatzea eta parte hartzaileek ekarri zituzten ideia

eta hausnarketak entzutea. Helburua mugimendu feminista eta mugimendu ekologistaren arteko aliantzen eta erronken beharraz eztabaidatzea izan zen, eta hor nekazaritza edota baserri-tik ekarri zen ekarpena azpimarratuko nuke: “agro” aurrizkia txertatzearen beharra. Horrez gain, Hegoalde globaletik mahaigaineratu zen kapitalismoarentzat lurren kontrola mantentzearen garrantziaz hausnartzearena eta horrek dituen ezkutuko oinarriak –arrazistak, kolonialak, kapitalistak eta heteropatriarkalak– argitzearen beharra.

Ekologisten artean saretu izana edo behintzat, saretze bidean urrats bat eman izana ere da Ekotopaketen emaitza.

Bai, eta gainera nabarmentzekoa da gure helburuak bete direla: elkar sare-tzen joatea eta jende berria erakartzea. Egun mugimendu ekologistan antolatuta ez dagoen jende asko hurbildu zen –500etik 350 bat–; horrek asko poztu

gaitu. Krisi ekosozialaren aurrean kezka gero eta handiagoa den seinale da.

Nafarroa, EAE eta Ipar Euskal Herri-tik batu da jendea ala mapa nazionala ez da nahi bezainbeste bete?

Orokorrean, herrialde guztietatik hurbildu da jendea. Egia da Bizkaitik izan direla gehiengoak, Portugaleten izanda topaketen irisgarritasun irizpidea hartu behar dugu kontuan; baina asko izan dira Gipuzkoatik, Nafarroatik eta Arabatik etorritakoak. Agian Iparraldeko kide gutxi, baina bertan antolatuago daude gai honen inguruan eta Hego Euskal Herrian saretzea da momentu honetako apustua –hori, elkarlana eta esperientziak baztertu gabe–.

Geroari begira, Euskal Herrian ere olatu ekologista bultzatzeko eta gauzatzeko helburua jarri duzue mahai gainean. Zer nolako ezaugarriak lituzke olatu horrek?

Ekologiaren garaia da!

Alaitz Ajuriagerra ageri da argazkian, ezkerretik hasita lehena da. Topaketetako "Bizitza bizigarriak ekofeminismotik" hitzaldia bideratzen egon zen.



Transbertsalitate kontzeptua aipatuko nuke. Izan ere, gure egunerokotasunean ekologismoak arlo guzti edo askotan bustitzen gaitu, nahiz eta kontziente ez izan. Helburu nagusia jendartera heltzea izan beharko litzateke. Ekologista kontzientziak erakartzea da errazena; baina beste gai batzuetan politizatuta eta aktibatuta dagoen jendea beharrezkoa dugu aliatu gisa; eta ortzimuga, jende ez politizatua ekologismoan aktibatzea izango da. Ez da erraza izango, goazen pausoz pauso.

Ikuspegi dekolonialak garrantzia handia du auzi horretan. Gure kontsumoaren alde kolonialista ezin daiteke uka: gure telefono zein ordenagailuetan gordetzen da Hego Hemisferioko herriak suntsitzen dituen mineral ustiaketa eta berdin, gure energia "berdea"-rentzako ditugun eoliko eta eguzki-plaketan. Zer diozue gure kontsumoari begira? Ez dira galdera errazak erantzuten. Kri-

“ ”
Deshazkundera bidea dela ikusten dugu askok; gakoa da nola bideratuko dugun trantsizio hori: behartuta edo planifikatuta?

si ekosoziala bere osotasunean ulertu behar da eta baita mundu mailako geopolitika eta merkatu kapitalistaren logika ere. Kontsumoa zabala izan daiteke, baina bereziki hiru kontsumo mota

nabarmenduko nituzke egun bizitzen ari garen mundu mailako gudan: energetikoa, elikadura eta elektronikoa. Hori esanez, turismo kontsumoari, ehungaiei edo arropa eta bestelako kontsumoiei ez diet garrantzia kendu nahi, horiek ere sekulako eragina dutelako herrialde kolonizatueta: ez soilik mineral eta lehengaien ustiaketa eta horren eraginaz ingurumenean; lurren desjabetze, eskubide sozial eta lan esplotazioan ere. Zentzu horretan gure aztarna ekologikoa eta zor kolonialaren inguruan hausnarketa sakona egin behar dugula uste dut.

Azkenean, badirudi deshazkundera dugula bidea. Nola bideratu daiteke? Hizlari batek zioen "gutxiago kontsumituz pozik edo akaso poz handiagoarekin izango garenaren ilusioa piztu behar dugu". Nola lortu daiteke hori? Askok ikusten dugu deshazkundera dela bidea, eta gakoa da nola murriztuko du-

gun gure kontsumoa eta nola bideratuko dugun trantsizio hori: behartuta edo planifikatuta. Izan ere, lehengaiak eta mineralak agortzen ari dira eta bai edo bai gutxitu beharko dugu gurea, gure bizimodua aldatuz. Baina horrek eraldaketa sakonak eskatzen ditu eta kezkatzen nauena da jendartea kontziente ote den horretaz eta prest egongo ote den horretarako, kapitalismoa eta kontsumismoa oso erakargarriak baitira. Gainera, bizitzen ari garen krisia koiunturala dela ulertarazi nahi digute gobernu ezberdinek, alta, estrukturala dela ezin da ukatu. Nire ustez, pedagogia eta sentsibilizazio lan handia dago egiteko oraindik; eta jendartea ez da tontotzat hartu behar. Egoera modu sinple eta ulergarrian azalduz gero, errazagoa izango da piztea gutxiagorekin bizitzeak poz handiagoa izango dugularen ilusioa. Eta ez hori bakarrik, deshazkunde hori planifikatzeak ere lana erraztuko luke, esate baterako, aldatetaz ez direlako norbanakoetan bakarrik emango, eredu produktiboa ere moldatu beharko delako, energia iturriak ere aldatu beharko direlako...

Hori guztia bideratzeko ezinbestekoa da aberastasuna, zaintza lanak eta enplegua banatzea –ez dezagun ahaztu ikuspegi feminista txertatzea eta praktikan jartzea, finean, bizitza erdigunean jartzea–.

Ekologistak aspaldian aktibo badira ere Euskal Herriko hainbat txokotan, instituzio eta agintari politikoek ez dute kontuan hartzen horien ekarpena. Nola aldatu daiteke hori?

Mugimendu ekologista indartsu batekin eman diezaiokegu buelta horri, baita gainontzeko eragile, sindikatu eta alderdiekin elkarlanean adostasunetara helduta ere. Esango nuke, orain arte bai mugimendu ekologistak, baita instituzio eta eragile politikoek ere modu sektorialean jorratu izan dituztela arazo ekologikoak –baina, egoera bere osotasunean aztertzea ezinbestekoa da–. Adibidez, gaur egun energiaren, materialen zein lehengaien lehia batean sartuta gaude bete-betean, trantsizio energetikoaren beharra azkartu duena. Horrek epe labur eta ertainean izango du eragina hainbat esparrutan –norbanakoen kontsumoa; eredu produktiboan; lanpostuetan; ingurumenean; pobretze prozesu batean murgilduta gaude eta eragin ekonomiko eta sozial handiak ekarriko ditu–. Horregatik, eztabaida ez da soilik energia



“ ”

Gure helburuak bete dira: elkar saretzen joatea eta jende berria erakartzea”

berriztagarrietan zentratutako, baizik eta, pobrezia energetikoan, lurraldearen antolamenduan, elikaduran, etxebizitza baterako sarbidean, migrazioan, zerbitzu publikoen eta prestazio sozialen murrizketan ere bai. Ez die pertsona guztiei era berean eragingo –beti bezala, emakumeak eta pertsona migratu eta arrazalatuak izango dira ondorio guzti hauek lehenak pairatzen–. Eta ez dezagun ahaztu herri gisa ez garela burujabe hainbat erabaki hartzeko. Garrantzitsua iruditzen zait aliantzak sortzea eta elkarlanean aritzea –iritzi pertsonala da, orain arte gure artean ez ditugulako horrelako eztabaidak eman oraindik–.

Ezin ukan garai gogorrek datozela eta pesimismoa baztertzea neke zaigu askori. Zuek ez duzue sentsazio horretan gelditzeko asmorik. Nola

mantendu dezakegu itzaropena eta baikortasuna?

Badirudi mugimendu eta ikerlari ekologistak pesimistak direla, kolapsatzen ari garela diotenak umore txarrekoak direla... baina mugimendu alaia da, bizitzaren aldekoa da. Komunitateak birsortzean datza gakoa –indibidualismoa baztertzean eta gure artean elkarlaguntzean eta zaintzean–, baloreak aldatzean eta gure txikitasunetik elkarrekin garaipen txikiak lortzen joatean. Egoera ez da egun batetik bestera aldatuko, trantsizio ekosoziala prozesu luzea izango da eta denon partaidetza ezinbestekoa izango da.

Orain konkretuki, nola errotu nahiko zenukete Ekotopaketetan errandakoa?

Une honetan garrantzitsuena saretzea da, jendea mugimendu honetara batzea. Ekotopaketetan ikusi eta sentitu genuen indarra eta ilusioa bideratu beharra daukagu, eta orokorrean, gure mezua eta borrokarako grina zabaldu behar daukagu jendartera. Prozesu bat izango da eta ibilbide luzea dugu oraindik aurretik. Hasteko, parte-hartzailea izango den dinamika edo kanpaina bat abiatuko dugu, gai konkretu baten bueltan. Ikusiko dugu horrek nora garamatzen eta nola eragingo duen. Guztia dago oraindik diseinatzeke eta martxan jartzeko, baina talde jator, anitz eta ilusionatu bat prest gaude horretarako. Ez dela gutxi. ●